

DÚHA

2/2017

ročník XVII.

Dátum vydania: 12.4.2017

Cena: 0 €

Sociálny časopis pre nevidiacich
a slabozrakých občanov

Obsah

Aktuálne.....	3
Zasadnutie Predsedníctva ÚR ÚNSS.....	3
Avízo.....	4
Vyhlásenie grantového kola na rok 2017.....	4
Podmienky grantového kola 2017.....	5
Kampane a zbierky.....	9
Rekordov si Biela pastelka 2016 so sebou do kroniky nesie viac.....	9
Aj Štvornohé oči s rekordným výnosom.....	10
Spravodajstvo.....	15
Správy z YALTY.....	15
Sociálno právna poradňa.....	18
Uplatnenie práv v systéme kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia.....	18
Osobných asistentov sa obmedzenie prác na dohodu nedotkne.....	21
Oznamy, ponuky, pozvánky.....	23
Robobrace na Slovensku.....	23
Workshopy o IKT pre zrakovo postihnutých v Stredisku Teiresiás v Brne.....	27
Ponuka pobytu v Chorvátsku.....	30
ZŠI Svrčia pozýva.....	31
Vrátila sa kvalitná posila.....	31
Dúhovka.....	32
Vyhlásenie Braillovskej olympiády 2017.....	33
Bodka k bodke alebo Vyhlásenie Súťaže braillovských esejí 2017.....	36
Farby Brazílie môžu v Banskej Bystrici obdivovať aj nevidiaci.....	37
Z Levoče do Rožňavy.....	38
Memonik.....	40
Hrebenda putujúci k dnešku.....	42

Aktuálne

Zasadnutie Predsedníctva ÚR ÚNSS

Na prvom stretnutí novozvolenej Ústrednej rady, ktoré sa uskutočnilo ešte v záverečný deň 8. zjazdu ÚNSS, vyslovil Branislav Mamojka okrem iného ideový zámer organizovať spoločné zasadnutia predsedníctva ÚR ÚNSS (ďalej len PÚR) a jednotlivých krajských rád ÚNSS. V priebehu volebného obdobia by sa členovia predsedníctva mali postupne stretnúť so všetkými 8 KR ÚNSS. Táto forma zasadnutí umožní častejšie kontakty vedenia ÚNSS s členmi KR a predsedami našich ZO. To by malo prispieť k zlepšeniu vzájomnej informovanosti, úspešnejšiemu riešeniu problémov nižších organizačných zložiek a vytvoriť priestor na prezentáciu aktivít a politiky ÚNSS.

Voľba 1. zasadnutia padla na KR ÚNSS Bratislava. Uskutočnilo sa 14. marca 2017. Na úvod predseda KR Ján Cesnek podal informáciu o aktivitách KR ÚNSS Bratislava, ktorá konštruktívne využíva fakt, že takmer dve tretiny členov, ktorí sú v kraji organizovaní v 5 ZO, býva v hlavnom meste. Väčšina spolkových aktivít v celom kraji je organizovaná práve krajskou radou. Ide každoročne o 3 desiatky akcií, v ktorých prevažujú besedy s lekármi a osobnosťami, rekondičné pobyty, zájazdy. Členovia ÚNSS môžu raz do týždňa bezplatne využívať plavecký bazén, 12 rokov tu pôsobí pod vedením sochára Martina Dzureka výtvarná skupina Svetlo.

Zlepšenie koordinácie pri organizovaní aktivít KR, krajského strediska a Úradu ÚNSS v spoločných priestoroch na Sekulskej bolo ďalším bodom rokovania. Nasledovalo riešenie aktualizácie elektronickej evidencie členov Apollo – ide totiž o problém, ktorý v Bratislavskom kraji pretrváva. Pozornosť bola venovaná aj prezentácii zmien súvisiacich s obsahom a distribúciou časopisu Dúha. Na záver spoločnej časti rokovania odpovedali členovia predsedníctva a riaditeľka ÚNSS na otázky prítomných funkcionárov KR.

Zasadnutie PÚR pokračovalo samostatným rokovaním. Jeho obsahom bola príprava podkladov a návrhov pre májové zasadnutie ÚR ÚNSS. Konkrétne išlo o návrhy nového Štatútu pôžičkového fondu, novely Smernice o hospodárení a Etický kódex člena ÚNSS.

Predseda ÚNSS prítomných informoval o vytvorení pracovných skupín pri MPSVaR zaoberajúcich sa prípravou šandardizácie Braillovo písma, financovaním organizácií osôb so zdravotným postihnutím a riešením včasnej intervencie v rámci plnenia úloh Národného

programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím. Ďalej hovoril o príprave plánovaných projektových výziev financovaných z európskych fondov zaujímavých pre riešenie úloh ÚNSS.

Spracoval Josef Zbranek

Avízo

Podrobnosti o vyhlásení Braillovskej olympiády a európskej Súťaže braillovských esejí čítajte v Dúhovke od strany 33.

Vyhlásenie grantového kola na rok 2017

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vyhlasuje pre svoje nižšie organizačné zložky grantové kolo na rok 2017.

Priorita grantového kola v roku 2017:

„Podpora dlhodobých aktivít rozvíjajúcich spoluprácu s miestnou komunitou“

Žiadosti o poskytnutie grantu je možné zasielať na adresu Úradu ÚNSS do 28. apríla 2017 na predpísanom formulári (rozhoduje dátum poštovej pečiatky). Všetky bližšie informácie nájdete v príspevku s názvom Podmienky grantového kola 2017. Ak by ste pri vyplňaní formulára žiadosti potrebovali ťahák, na stránke www.unss.sk si môžete prečítať presný postup.

Grantová komisia praje všetkým veľa dobrých nápadov a radosti z realizácie úspešných projektov!

Grantová komisia ÚNSS

PREČÍTAJTE SI POZORNE CELÝ FORMULÁR. VYHNETE SA TAK FORMÁLNYM NEDOSTATKOM VÁŠHO PROJEKTU, KTORÉ BY MOHLI BYŤ DÔVODOM JEHO NEZARADENIA DO GRANTOVÉHO PROCESU.

Podmienky grantového kola 2017

Úrad ÚNSS vypisuje grantové kolo na rok 2017, ktorého cieľom je podporiť aktivity svojich nižších organizačných zložiek– základných organizácií, klubov, krajských rád a krajských stredísk.

Grant ÚNSS je jednorazová finančná výpomoc, ktorá je viazaná na projekt. Organizačná zložka, ktorá sa chce uchádzať o príspevok, musí predložiť žiadosť o poskytnutie grantu na predpísanom formulári.

Oblasti podpory z grantového programu ÚNSS

- obhajoba, sebaobhajoba a podpora uplatňovania práv osôb so zrakovým postihnutím;
- aktivizácia osôb so zrakovým postihnutím a vytváranie podmienok na rozvoj ich vlastných zručností a znalostí;
- pôsobenie na verejnosť a informovanie o problémoch a schopnostiach osôb so zrakovým postihnutím;
- podpora kultúrnych, športových, integračných, spoločenských a spolkových aktivít osôb so zrakovým postihnutím.

Aktivity podporované z grantového programu

- aktivity v oblasti integračných a nadstavbových činností, rozvíjajúcich sociálno-rehabilitačné zručnosti a samostatnosť osôb so zrakovým postihnutím;
- osvetové a preventívne aktivity zvyšujúce povedomie verejnosti o problematike zrakového postihnutia;
- aktivity podporujúce rozvoj spolkovej činnosti organizácie;
- kultúrne aktivity a aktivity podporujúce tvorivosť osôb so zrakovým postihnutím;
- spoločenské, športové, turistické a poznávacie aktivity;
- aktivity podporujúce rozvoj pravidelnej krúžkovej činnosti;
- vzdelávacie aktivity a semináre.

Priorita grantového kola v roku 2017

„Podpora dlhodobých aktivít rozvíjajúcich spoluprácu s miestnou komunitou“

Podmienky realizácie projektov súvisiacich s uvedenou prioritou

Aby projekt spĺňal prioritu grantového kola v roku 2017, musí z neho vyplývať pravidelná a systematická aktivita v danej oblasti.

Kto môže žiadať o grant

- základné organizácie ÚNS
- kluby ÚNSS
- krajské strediská ÚNSS
- krajské rady ÚNSS

(jedna organizačná zložka môže podať maximálne jeden projekt)

Aké kritériá musia projekty spĺňať

Grantový program je primárne zameraný na podporu konkrétnych projektov. Projekty podporené v rámci programu musia zodpovedať stanoveným kritériám:

- cieľovou skupinou projektu sú osoby so zrakovým postihnutím,
- projekt reaguje na miestne podmienky a spolupracuje s miestnou komunitou,
- realizátori sú schopní projekt organizačne zabezpečiť,
- finančné prostriedky sú využívané efektívne,
- realizátori projektu sú schopní preukázať úspešnosť projektu,
- začiatok realizácie projektu je najskôr 12. 5. 2017,
- koniec realizácie projektu je najneskôr 31. 12. 2017.

Organizačná zložka, ktorá projekt podáva, musí vykazovať pravidelnú celoročnú činnosť.

Čo musí projekt obsahovať

Projekt musí byť napísaný čitateľne, na formulári ÚNSS (Žiadosť o poskytnutie grantu). Žiadateľ musí vypísať všetky časti formulára. Projekt pred podaním odporúčame konzultovať s pracovníkom Úradu ÚNSS.

Žiadosti sa podávajú elektronicky a písomne. Žiadosť podaná elektronicky musí byť zaslaná aj v papierovej verzii. Elektronická žiadosť obsahuje vyplnený elektronický formulár žiadosti, nie skenovanú kópiu tlačenej verzie.

Pozor! Aj pri projekte podanom elektronicky je rozhodujúci dátum poštovej pečiatky, kedy bola zaslaná papierová verzia projektu.

Pred podaním si skontrolujte, či sú vyplnené všetky body formulára vrátane podpisov.

Projekt, ktorý nebude obsahovať všetky informácie požadované vo formulári a všetky prílohy, nebude zaradený do ďalšieho posudzovania.

Projekty zasielajte na:

poštovú adresu: Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Grantový program ÚNSS, Sekulská 1, 842 50 Bratislava

emailovú adresu: ondrejкова@unss.sk

kontaktná osoba: Ing. Anna Ondrejková

telefónne číslo: 02/69 20 34 23

Kto o grantoch rozhoduje

Projekty, ktoré budú spĺňať všetky formálne kritériá, budú posudzovať členovia Grantovej komisie ÚNSS. Grantová komisia posúdi projekty a vydá záväzné stanovisko k podpore projektu.

Čo nemôže byť podporené z grantu ÚNSS

Z programu nemôžu byť podporení individuálni žiadatelia, ani podnikateľské subjekty. Z grantu nemôžu byť hrazené vedecké alebo študijné pobyty, investičné náklady, lieky a zdravotnícke prístroje pre individuálnu potrebu, materiálno-technické vybavenie nesúvisiace priamo s grantovým programom podporovanými projektovými činnosťami ani aktivity vykonané pred 12. 5. 2017.

Z grantov nie je možné hradiť mzdy s výnimkou DOHÔD O PRÁČACH VYKONÁVANÝCH MIMO PRACOVNÉHO POMERU (Dohoda o vykonaní práce, Dohoda o brigádnickej práci študentov, Dohoda o pracovnej činnosti).

Vyradené z procesu posudzovania budú projekty, ktoré:

- nie sú napísané na formulári ÚNSS,
- nemajú vyplnené všetky body formulára,
- nemajú všetky požadované prílohy,
- boli doručené po termíne uzávierky (rozhodujúci je dátum poštovej pečiatky),
- majú formálne nedostatky,
- žiadateľ nemá splnené záväzky voči ÚNSS,
- žiadateľ v predchádzajúcom grantovom kole porušil podmienky stanovené

v Oznámení o poskytnutí dotácie.

Výška podpory a minimálna spoluúčasť

Maximálna podpora z grantu je vo výške najviac 400,00 €. Minimálna spoluúčasť predkladateľa je 20% z celkového rozpočtu projektu. To znamená, že z grantu môže predkladateľ hradiť max. 80 % z celkového rozpočtu projektu. Ak je teda celkový rozpočet projektu 400,00 €, min. spoluúčasť 20 % = 80,00 € a z grantu môže predkladateľ hradiť max. 320,00 €.

Dôležité termíny

Uzávierka podávania projektov: 28. 4. 2017

(rozhoduje dátum poštovej pečiatky)

Zverejnenie výsledkov Grantovej komisie na stránke ÚNSS: 12. 5. 2017

Kampane a zbierky

Rekordov si Biela pastelka 2016 so sebou do kroniky nesie viac

O jubileu viete, o úspešnom zápise do Slovenskej knihy rekordov takisto, Matej Tóth sa pred vami tiež neschoval, ale stavím sa o 5 pasteliek (farbu dohodneme individuálne na blaskova@unss.sk), že o náraste výnosu Bielej pastelky oproti roku 2015 o neuveriteľných 33,79 % ešte všetci neviete.

Takto to vyzerá rozmenené na drobné... No, drobné. Posúďte sami!

- Výnos KS: 104 718,09 €,
- výnos zo stacionárnych pokladničiek KS: 1 476,97 €,
- výnos z priamej spolupráce: 7 661,58 €,
- výnos zo stacionárnych pokladničiek priamej spolupráce: 5 537,62 €,
- výnos z charitatívneho podujatia Fashion Sparkling Charity Night 2016: 25 944 €,
- výnos z dražby športových artefaktov slovenských olympionikov: 967 €,
- výnos z SMS v sieti Orange: 4 516 €,
- výnos z SMS v sieti O2: 1 814 €,
- výnos z SMS v sieti Telekom: 916 €,
- výnos z priamych vkladov a prevodov na účet: 1 896,48 €,
- výnos z príspevkov prostredníctvom služby Viamo: 298,25 €,
- výnos z príspevkov prostredníctvom portálu www.darujme.sk: 364 €.

A aby som vám ušetrila čas pri hľadaní kalkulačky a prácu so spočítavaním, prezradím vám aj súčet – celkový výnos verejnej zbierky Biela pastelka 2016 dosiahol čiastku 156 109,99 €, z toho čistý výnos predstavuje sumu 130 512,63 €.

Obrovská vďaka za to však rozhodne nepatrí len tým, ktorí prispeli finančne. V mene Úradu ÚNSS by som sa chcela poďakovať za vynikajúcu spoluprácu vám všetkým – krajským radám, krajským strediskám, základným organizáciám aj jednotlivcom. Ťahali sme za

jeden koniec a za prípravu, koordináciu spolupracovníkov a dobrovoľníkov zo základných a stredných škôl, za množstvo propagačných a osvetových podujatí, za samotné zbierkovanie v uliciach a dôstojnú reprezentáciu našej veci vám zo srdca ďakujeme. Pevne verím, že minuloročný úspech nás povzbudí a minimálne s rovnakým elánom sa pustíme aj do Bielej pastelky 2017. Poznačte si hlavné zbierkové dni 16. ročníka – 22. a 23. septembra. O všetkom potrebnom vás budeme prostredníctvom Dúhy, Spravodajcu ÚNSS, stránok ÚNSS a Bielej pastelky a našich Facebookov priebežne informovať. Sami vidíte, že komunikačných kanálov je habadej, takže sa nebojte, nič vám neunikne a na všetko budete mať dosť času. Momentálne ho ešte kúsok máte na trošku oddychu, tak ho využite a čerpajte sily.

Dušana Blašková

Aj Štvornohé oči s rekordným výnosom

Vybrané, spočítané, vložené, zaevidované, zúčtované. Verejná zbierka Štvornohé oči, výnos ktorej slúži na výchovu a výcvik vodiacich psov a prípravu klientov na prácu s nimi, zaznamenala v minulom roku – podobne ako jej staršia sestra Biela pastelka – historický výnos. Číselná podoba hrubého výnosu zbierky sa rovná sume 23 243,71 €.

Čakajte poštu

V týchto dňoch odchádzajú z Úradu ÚNSS poštou na adresu všetkých správcov pokladníc listy s informáciou o výške podielu z výnosu a organizačnými informáciami k novému ročníku zbierky. Po komplexnej výmene pokladníc starého typu za nové má zbierka v súčasnosti umiestnených 86 pokladníc, z toho 56 v prevádzkach obchodného reťazca Billa. V minulom roku sme privítali v spoločnosti správcov pokladníc aj základné organizácie, ktoré doposiaľ nemali skúsenosť s držaním ochrannej ruky nad zbierkou vo svojom meste či lokalite. A veru pokladnice nových správcov – Krajskej rady Trenčín, ZO Čadca, ZO Komárno či ZO Poprad – si v zbierke počínali veľmi dobre! Víťame aj iniciatívu ZO Čadca, ktorá ako nový správca nadviazala partnerstvo s miestnymi novinami a spropagovala pokladnicu umiestnenú vo svojom meste v prevádzke Billa na U I. slovenských dobrovoľníkov.

Trocha štatistiky

Ak vás zaujíma, komu a ako sa darilo v ročníku zbierky 2016, vedzte, že:

- Najúspešnejšou organizačnou zložkou podľa priemernej výšky výnosu na jednu pokladnicu bola Krajská rada Bratislava (priemer na pokladnicu 680,29 €, celkovo spravuje 2 pokladnice, ktorých celkový výnos predstavoval 1360,58 €). **BLAHOŽELÁME!**
- Ďalšie poradie podľa priemernej výšky výnosu na jednu pokladnicu je nasledovné: VŠVAP (9 pokladníc, priemer 554,49 €), KS Trenčín (4 pokladnice, priemer 515,29 €), ZO Levice (1 pokladnica, 366,65 €), KS Žilina (5 pokladníc, 294,10 €), ZO Šaľa (2 pokladnice, 285,75 €), ZO Martin (2 pokladnice, 279,77 €), KS Košice (11 pokladníc, 278,25 €), KS Trnava (2 pokladnice, 268,73 €), OSSR Martin (3 pokladnice, 245,78 €).
- Pokladnicou so suverénne najvyšším výnosom v súčte polročného výnosu v júni a koncoročného v decembri je „vodiaci pes“ umiestnený v prevádzke Billa Stupava – získal si takú popularitu u obyvateľov mesta, že doň vhodili mince a bankovky v celkovej hodnote 1023,82 €!
- Porovnanie výnosnosti pokladníc staršieho typu, tzv. plyšákov s novými, laminátovými vychádza jednoznačne v prospech malej psej laminátovej rodinky. Na porovnanie celoročné výnosy „plyšákov“ z roku 2015 a vlaňajší výnos pokladníc umiestnených na tom istom mieste, kde podiel za prvý štvrťrok patrí „plyšákovi“ a v období od apríla do konca roka už zbierala laminátová pokladnica:

Umiestnenie	Správca pokladnice	Rok 2015	Rok 2016
Jednota COOP Šaľa	ZO Šaľa	75,38 €	266,06 €
Pošta Senica	ZO Senica	47,73 €	183,14 €
OC Zemplín Michalovce	KS Košice	94,76 €	265,18 €

- Do zbierky je zapojených celkom 27 organizačných zložiek ÚNSS.

Kresbou i láskou vyjadrili deti vzťah k našim 4-nohým očiam

Novinky tohto roku

Základnou informáciou je, že novelizáciou prejde Manuál pre správcov pokladníc aj Štatút verejnej zbierky Štvornohé oči, ktorý bude schvaľovať na svojom májovom zasadnutí Ústredná rada ÚNSS. V zásielke s oznámením o výške podielu z výnosu nájdu všetci správcovia aj nový štítok, ktorý je nevyhnutné v krátkom čase umiestniť na plagát pokladnice. Novinkou je aj skutočnosť, že pri výbere a spočítavaní pokladníc bude podmienkou prítomnosť 3 osôb, ktoré svojím podpisom potvrdia regulárnosť výberu a spočítania. Originál tlačiva – Zápisnice o otvorení pokladnice – je nevyhnutné bezprostredne po vklade výnosu na účet verejnej zbierky zaslať na Úrad ÚNSS hlavnej koordinátorke zbierky

I. Potočňákovej. Kópiu Zápisnice spolu s výdavkovým pokladničným dokladom a dokladom o vklade z banky vložte do účtovníctva svojej organizačnej zložky a v stanovenom termíne zašlite na ekonomické oddelenie Úradu ÚNSS. Výber pokladníc je nevyhnutné vykonať dvakrát ročne: k 30. júnu a k 15. decembru.

Odtrhnuté uši minulosťou

Medzi povinnosti správcov pokladníc patrí – okrem výberu výnosu aj udržiavanie pokladnice v dobrom technickom, hygienickom a estetickom stave. Minimálne dvakrát ročne, pri výbere pokladnice, je preto nevyhnutné vziať so sebou čistiace prostriedky a postarať sa o vzhľad psej rodinky. Laminátové pokladnice sa udržiavajú podstatne jednoduchšie ako ich plyšový predchodcovia. Rovnako opakujúce sa starosti s odtrhnutými jazykmi a ušami už patria minulosti. Priama úmera

„Čím vzhľadnejšia a čistejšia pokladnica, tým vyšší výnos“ platí. Myslime na ňu, keď pôjdeme robiť výber.

O koho sa môžeme oprieť?

Nespochybniteľný podiel na tom, že verejná zbierka nabrala druhý dych, má partnerstvo so spoločnosťou Billa. Zbierka a ÚNSS si získali jej dôveru natoľko, že nám umožňuje umiestniť pokladnice zbierky vo všetkých svojich prevádzkach. Zatiaľ s ohľadom na kapacity ÚNSS a náklady na výrobu pokladníc využívame túto možnosť v 56 prevádzkach. Veľmi nás teší, že už sa ozývajú priamo regionálni manažéri obchodného reťazca, ktorí by radi privítali pokladnice v ďalších filiálkach.

Ďalšou oporou, na ktorú sa aj v tomto roku budeme môcť spoľahnúť, je ambasádorka zbierky, herečka Zuzana Šebová. Známa predstaviteľka krčmárky Terezy zo seriálu Horná Dolná alebo polovica z populárnej dvojice Cuky a Luky sa vlani nenechala dlho prehovárať a pristala na úlohu ambasádorky. S hrdosťou sa k nej hlási a verejnosti odkazuje, že pomáhať je prirodzené aj nevyhnutné a dobrú príležitosť k tomu dáva verejná zbierka Štvornohé oči.

Skok cez dvadsiatku

Radi by sme na tomto mieste veľmi pekne poďakovali zástupcom všetkých organizačných zložiek, ktorí sa na zbierke podieľajú, a špeciálne povereným správcami pokladníc. Aj vďaka vám zbierka nabrala nový, zdravý kurz a z klesajúceho trendu výnosu v rokoch 2012 – 2013 (6 087,57 € a 7 657,62 €) sa nám vyšvihla do skvelých „čísel“ a suverénne preskočila vysnívanú dvadsiatku. Verme spoločne, že po náročnom ročníku 2016, ktorý sprevádzala výmena pokladníc, bude rastúci trend pokračovať a efekt výmeny sa naplno prejaví v tomto roku.

Ivana Potočňáková, hlavná koordinátorka zbierky

Foto: archív ZŠ kniežaťa Pribinu

Ako sme informovali už v minulom čísle, aj v Nitre vyvinuli správcovia pokladníc mimoriadne zaujímavú iniciatívu. Ponúkli morálny patronát nad svojimi pokladnicami žiakom nitrianskych základných škôl. Veľmi nás teší správa, že spoločná fotografia s ambasádorkou Zuzanou Šebovou na februárovom uvedení pokladníc do služby zďaleka nebola jedinou aktivitou, do ktorej sa deti pustili. Žiaci 3. C zo Základnej školy kniežaťa Pribinu zorganizovali v škole zbierku a do „svojej“ pokladnice s menom Bella, ktoré jej sami vybrali, umiestnenej v Krajskej knižnici Karola Kmeťku vhodili výnos. Srdečný pozdrav do Nitry: aktívnej základnej organizácii, ktorá prišla s originálnym nápadom, aj akčným školákom, ktorí ho rozvinuli do hmatateľnej podoby!

Spravodajstvo

Správy z YALTY

KS Banská Bystrica

Tretieho marca sme priestory KS vymenili za niečo nové. Zavítali sme do bowlingovej herne, kde sa mládežníci zišli naozaj v požehnanom množstve. Veď ako často sa ponúka možnosť zahrať si v dobrej partii bowling? Niektorí už s hrou skúsenosti mali, iní sa s ňou stretli prvýkrát. To však nestálo v ceste skvelým športovým výkonom.

Bowlingové centrum vyšlo nevidiacim hráčom v ústrety a ako malú pomoc nám zdvihli bočné rampy – nech tá guľa naberá správny smer. Umožnili nám prezrieť si to, do čoho sa vlastne guľou triafame, t. j. bowlingové kolky. Začiatočníci si rýchlo našli svoj herný štýl a v bodových ziskoch za tými skúsenejšími veru nezaostávali. Dobrovoľníci usilovne pomáhali s orientáciou na dráhe a oznamovaním bodových ziskov. Rezervované 2 hodiny sotva stačili na spoločné „vybláznenie sa“. Samozrejme, ukradli sme si chvíle aj na priateľské rozhovory a spoločný čas sme si naozaj užili.

Športové aktivity sa ukázali ako výborný nápad a určite by sme sa k nim ešte radi vrátili.

Nasledujúce „yalt'ácke“ stretnutia budú zase v pracovnejšom duchu, pretože chceme pripraviť program na víkendovku a celú ju zorganizovať. Plán je stihnúť ju do letných prázdnin, takže uznáte sami, že máme naozaj čo robiť. Pomedzi to budeme realizovať workshopy na školách. Jeden sme si už vyskúšali. Pozvaní hostia v Komunitnom centre Fončorda v Banskej Bystrici s ním boli veľmi spokojní a mládežníci úspešne prekonali svoje obavy z verejných vystúpení.

KS Nitra

Štvrtého marca sa v stredisku SINA Nitra, n.o., uskutočnilo stretnutie so Štefanom Kissom, autorom audio atlasu sveta a leteckého trenážeru pre nevidiacich. Treba povedať, že Aero fly, ako sa produkt volá, prináša zrakovo postihnutým užívateľom PC doposiaľ nevídané možnosti poznania a zábavy. Na Slovensku je jednou z mála hier, ktoré si s takou intenzitou podmaňujú svet. Dosiaľ existuje anglická, španielska a nemecká verzia, pracuje sa na portugalskej a dokonca na arabskej. Jeden z posledných e-mailov, ktoré tvorca dostal, informuje, ako Aero fly

frčí na Fidži. Mimoriadnu zaujímavosť témy dokladá aj fakt, že medzi dvadsiatkou účastníkov z nášho regiónu boli aj mladí ľudia z Bratislavy, Banskej Bystrice a Martina, nechýbala dokonca ani hlavná koordinátorka projektu YALTA.

Neubehli ani dva týždne a boli sme spolu znovu, tentoraz pri pohybovej aktivite – malom turnaji v aplikovanom stolnom tenise pre nevidiacich. 8 hráčov rozdelených do dvoch skupín zvedlo tuhé súboje o celkové prvenstvo. Ďakujeme športovému klubu Scorpioni Nitra za vedenie a rozhodcovskú činnosť. Stretnutie poskytlo aj možnosť konečne zažiť skvelú párty, na ktorej sme sa perfektne zabavili a bližšie spoznali.

Na ďalších stretnutiach sa budeme zaoberať víkendovkou, privítame hercov z Divadla zrakáč a v našej neziskovke otestujeme a možno pomôžeme učlovečiť portál www.hovoriaciweb.sk. Ak vás naše aktivity zaujali, prídte. Radi medzi sebou privítame nových ľudí.

Víťazi turnaja v Showdowne

KS Bratislava

Pomaly sa nám naše plány a túžby darí naplňovať. Jednou z nich bolo vycestovať do Malaciek a v ZŠ na Ulici gen. M. R. Štefánika zrealizovať osvetový workshop pre žiakov druhého ročníka. A tak sme 24. 3. deťom prostredníctvom rôznych aktivít umožnili zažiť, ako sa človek so zrakovým postihnutím dokáže popasovať s každodennými činnosťami. Vyskúšali si sprevádzať nevidiaceho Martina, s klapkami a s indikátorom hladiny si naliať pohár vody či vybrať konkrétne mince podľa hmatu. Deti boli veľmi aktívne a nám sa s nimi výborne pracovalo. Veríme, že sme do nich zasiali zrnko záujmu o túto skupinu ľudí a že jedného dňa toto ovocie dozrie a niekto konkrétny bude môcť úrodu zožať.

Okrem osvetly sa nám podarilo 29. 3. zrealizovať ďalšie mládežnícke stretnutie, ktoré malo 2 cieľové skupiny. Dievčatá pod vedením dlhoročnej odborníčky Zuzky Ondrejkočovej absolvovali vizážistickým workshopom. Zuzka nám odovzdala množstvo praktických informácií, ako sa upraviť bez zrakovej kontroly a ako si naniesť make-up. Teóriou to však neskončilo a účastníčky si všetko mohli vyskúšať krok za krokom. Sponzorom stretnutia bola firma Oriflame, ktorej sme za túto podporu veľmi vďačné. Chlapci si opäť prišli porovnať svoje sily a šikovnosť v hre Showdown. Spolu sa stretnutia zúčastnilo 18 mladých ľudí.

Už teraz sa tešíme na 21. 4., kedy sa vyberieme do Brna. Čo netradičné tam plánujeme, sa dozviete v nasledujúcom čísle.

Aktuálne informácie o aktivitách projektu YALTA nájdete na webe [www/unss/sk/yalta](http://www.unss/sk/yalta)

Ako sa skoro všetky deti hlásili

Nevidiaca Tonka kreslí očnú linku

Nanášanie lesku na pery bez zrkadla

Sociálno právna poradňa

Uplatnenie práv v systéme kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia

Jedným z predpokladov úspešnosti pri žiadostiach o poskytnutie peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia je dodržanie pravidiel pri konaní a využívanie možností, ktoré zákon poskytuje v prípade zamietnutí podaných žiadostí úradmi práce. Prinášame preto článok, ktorý pomôže čitateľom zorientovať sa v postupoch, ktoré je dobré dodržiavať.

Priznávanie peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „kompenzácia“), preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len „s ŤZP“) a parkovacieho preukazu upravuje Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Na konanie vo veciach kompenzácie, o preukaze fyzickej osoby s ŤZP a o parkovacom preukaze sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní s výnimkou ustanovení o obnove konania a ustanovení o preskúmvaní právoplatných rozhodnutí Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Začatie konania

Konanie sa začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby alebo na základe písomnej žiadosti rodiča maloletého dieťaťa. Ak fyzická osoba žiada súčasne o niekoľko druhov kompenzácií alebo o peňažný príspevok na niekoľko pomôcok, podáva na každý druh kompenzácie samostatnú žiadosť. Fyzická osoba môže podať samostatnú žiadosť o priznanie preukazu fyzickej osoby s ŤZP alebo o priznanie parkovacieho preukazu. Ak fyzická osoba vzhľadom na svoj zdravotný stav nemôže sama podať žiadosť, môže v jej mene, s jej súhlasom a na základe potvrdenia lekára podať žiadosť aj iná fyzická osoba.

Žiadosť sa podáva na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad práce“) podľa miesta trvalého pobytu žiadateľa. Žiadosť musí obsahovať osobné údaje žiadateľa, lekársky nález (ak je potrebný), potvrdenie o príjme za predchádzajúci kalendárny rok pred podaním žiadosti, potvrdenie o príjme fyzických osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú s príjmom žiadateľa, a vyhlásenie o majetku žiadateľa.

K žiadosti o poskytnutie peňažného príspevku na kúpu pomôcky prikladá žiadateľ doklad o cene pomôcky. Môžeme sa ale stretnúť i s postupom, keď úrad práce vyžaduje doklad o cene pomôcky až po vypracovaní komplexného posudku, v ktorom je peňažný príspevok na kúpu požadovanej pomôcky navrhnutý. Na výzvu úradu práce je fyzická osoba povinná predložiť aj iné doklady, ktoré sú podkladom na rozhodnutie.

V žiadosti fyzická osoba uvedie druh peňažného príspevku na kompenzáciu, o ktorý žiada, a odôvodnenie žiadosti.

Konanie o poskytnutí peňažného príspevku na kompenzáciu

Podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu je komplexný posudok. Vypracováva sa na základe lekárskeho posudku a na základe posudkového záveru o sociálnych dôsledkoch ťažkého zdravotného postihnutia.

Lekársky posudok môže posudkový lekár vypracovať i bez prítomnosti fyzickej osoby, je ale povinný pozvať túto fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak o to táto písomne požiada.

Sociálna posudková činnosť sa vykonáva za účasti fyzickej osoby s ŤZP, ktorá má právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy na riešenie svojej sociálnej situácie. Sociálna posudková činnosť sa môže vykonávať aj za účasti fyzickej osoby, ktorú fyzická osoba s ŤZP určí, a aj v prostredí, v ktorom sa fyzická osoba s ŤZP obvykle zdržiava, napr. v jej domácnosti.

Úrad práce pred vypracovaním komplexného posudku prerokuje so žiadateľom, ktorý žiada o peňažný príspevok na kompenzáciu, sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia v oblastiach kompenzácie a navrhovaný druh peňažného príspevku na kompenzáciu, ak o takéto prerokovanie fyzická osoba písomne požiadala. Umožňuje to žiadateľovi dodatočne si s pracovníkom posudkového tímu úradu práce vyjasniť prípadné rozpory medzi požadovanými a navrhovanými formami kompenzácie.

Lehoty

Ak je podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu komplexný posudok, lehota na jeho vypracovanie je 60 dní od začatia konania, lehota na vyhotovenie rozhodnutia je 30 dní od vyhotovenia posudku. Ak nemôže úrad práce vzhľadom na okolnosti prípadu rozhodnúť v uvedených lehotách, môže Ústredie práce lehotu na rozhodnutie predĺžiť, a to najviac o 30 dní. Ak vypracovanie komplexného posudku nie je potrebné (fyzická osoba s ŤZP má

príslušný druh kompenzácie už v posudku uvedený), lehota na vydanie rozhodnutia je 30 dní od začiatku konania.

Rozhodnutie

Rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to určený (v tomto prípade úrad práce, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a obsahovať predpísané náležitosti.

Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia (paragrafu) právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo.

V odôvodnení rozhodnutia úrad práce uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Poučenie o odvolaní obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné, alebo sa možno proti nemu odvolať, v akej lehote, na ktorý orgán a kde možno odvolanie podať. Poučenie obsahuje aj údaj, či rozhodnutie možno preskúmať súdom.

V písomnom vyhotovení rozhodnutia sa uvedie orgán, ktorý rozhodnutie vydal, dátum vydania rozhodnutia a meno a priezvisko žiadateľa. Rozhodnutie musí mať úradnú pečiatku a podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby.

Odvolanie proti vydanému rozhodnutiu

Proti rozhodnutiu úradu práce o nepriznaní kompenzácie, preukazu fyzickej osoby s ŤZP, parkovacieho preukazu alebo proti priznanej výške peňažného príspevku má žiadateľ právo podať odvolanie, pokiaľ sa odvolania písomne alebo ústne do zápisnice nevzdal pri osobnom preberaní rozhodnutia.

Odvolanie sa podáva na úrade práce, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. Odvolanie treba podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

Konanie o odvolaní na úrade práce

Úrad práce, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, môže o odvolaní sám rozhodnúť, ak odvolaniu v plnom rozsahu vyhovie.

Ak úrad práce nerozhodne o odvolaní, predloží ho spolu s výsledkami doplneného konania a so spisovým materiálom Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny najneskôr do 30 dní odo dňa, kedy mu odvolanie došlo, a upovedomí o tom účastníka konania.

Konanie o odvolaní na Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny

Povinnosťou Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny je preskúmať napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, Ústredie práce doterajšie konanie doplní, prípadne zistené chyby odstráni.

Ak sú pre to dôvody, Ústredie práce rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

Proti rozhodnutiu Ústredia práce o odvolaní sa nemožno ďalej odvolať.

Zákonnosť právoplatných rozhodnutí Ústredia práce vo veciach kompenzácie, preukazu fyzickej osoby s ŤZP a parkovacieho preukazu na základe žalôb preskúmajajú správne súdy.

Milan Měchura

Osobných asistentov sa obmedzenie prác na dohodu nedotkne

NR SR schválila 22. marca 2017 novelu zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Novela podstatne obmedzuje možnosti práce na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru evidovaným uchádzačom o zamestnanie. Netýka sa to uchádzačov o zamestnanie, ktorí vykonávajú osobnú asistenciu pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. V ich prípade zostáva zachovaný doterajší právny stav. Aj na nich sa ale bude vzťahovať vyššia hranica príjmu, ktorý budú môcť mesačne dosiahnuť z činnosti osobnej asistencie.

Uchádzač o zamestnanie môže

a) byť v pracovnoprávnom vzťahu na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru, ak trvanie tohto pracovnoprávneho vzťahu nepresiahne v úhrne 40 dní v kalendárnom

roku a ak mesačná odmena nepresiahne v úhrne sumu životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu platnú k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa preukazuje výška odmeny, u zamestnávateľa,

1. u ktorého bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nebol v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu,

2. ktorý ho v predchádzajúcich šiestich mesiacoch pred uzatvorením tohto pracovnoprávneho vzťahu neodmietol prijať do zamestnania sprostredkovaného úradom práce;

b) vykonávať osobnú asistenciu, ak mesačná odmena nepresiahne v úhrne sumu životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu platnú k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa preukazuje výška odmeny.

Navyše, uchádzač o zamestnanie nesmie byť súčasne vo viacerých pracovnoprávných vzťahoch na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru (dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru sa rozumejú dohody o vykonaní práce a dohody o pracovnej činnosti).

„dohodárom“ sa tiež sprísňuje oznamovacia povinnosť, pokiaľ sa týka začiatku vykonávania prác na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru.

Uchádzač o zamestnanie je povinný:

a) do ôsmich kalendárnych dní písomne oznámiť úradu práce každú zmenu skutočností rozhodných pre vedenie v evidencii uchádzačov o zamestnanie,

b) predložiť úradu práce kópiu dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru najneskôr deň pred začatím plynutia doby, na ktorú sa táto dohoda uzatvorila.

S ohľadom na aktuálne platnú výšku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (198,09 €) bude môcť uchádzač o zamestnanie ako osobný asistent vykonávať činnosť osobnej asistencie maximálne v rozsahu 71,5 hodín mesačne. Pri vykázaní vyššieho mesačného rozsahu osobnej asistencie bude vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Uvedené zmeny nadobúdajú účinnosť od 1. mája 2017.

Milan Měchura

Oznamy, ponuky, pozvánky

Robobrace na Slovensku

Čo je Robobrace?

RoboBraille je webová a e-mailová služba, pomocou ktorej možno automaticky konvertovať dokumenty do rozličných alternatívnych formátov vhodných pre nevidiacich, slabozrakých, dyslektikov a ďalších používateľov s poruchami čítania. Službu možno využiť aj na konverziu inak neprístupných alebo nie bežných dokumentov do prístupnejších formátov.

RoboBraille je k dispozícii bez časového obmedzenia ako samoobslužná služba, ktorú možno využívať bezplatne na súkromné a nekomerčné účely bez registrácie. Webové rozhranie RoboBraille môžu po zaplacení určitého poplatku v prispôsobenej verzii využívať akademické a iné inštitúcie ako súčasť svojej webstránky. Odkúšajte si službu na stránke <http://www.robobrace.org> a dozviete sa viac.

Základné informácie

Služba RoboBraille sa vyvíjala v spolupráci s Národným dánskym centrom pre zrakovo postihnuté deti a mládež (National Danish Centre for Visually Impaired Children and Youth) a spoločnosťou Sensus ApS s cieľom podporiť inklúziu a samostatnosť ľudí so špecifickými potrebami v rámci bežného vzdelávania, na trhu práce a v spoločnosti ako takej. Od roku 2004, kedy bola služba spustená, získala mnohé medzinárodné ceny, okrem iného aj cenu Európskej komisie za elektronickú inklúziu v oblasti elektronickej prístupnosti, cenu BETT za najlepšie riešenie v oblasti potrieb špeciálneho vzdelávania a cenu WISE za prínos v oblasti inkluzívneho vzdelávania pre všetkých.

Tím, ktorý na službe pracuje, sa systematicky zapája do medzinárodných projektov zameraných na zlepšenie služby v oblasti kvality, funkcionality a jazykovej podpory. Cieľom je vytvoriť neobmedzený zdroj prístupných materiálov pre každého, kto ich potrebuje.

Služba RoboBraille je súčasťou medzinárodnej iniciatívy Raising the Floor, zameranej na zvýšenie prístupnosti a inkluzívnosti.

Možnosti konverzie

Audio

Dostupná je konverzia na MP3 súbory a zvukové knihy vo formáte DAISY vrátane kníh vo formáte DAISY s hovorenou matematikou. Funkcia audio konverzie obsahuje v súčasnosti podporu pre tieto jazyky: arabčina, bilingválna arabčina/angličtina, bulharčina, britská a americká angličtina, čínština (kantónska, mandarínska, taiwanská), čeština, dánčina, holandsčina, nemčina, grónčina, francúzština, fínčina, maďarčina, islandčina, taliančina, japončina, kórejčina, litovčina, nórčina, poľština, portugalsčina, rumunčina, ruština, slovenčina, slovinčina, španielčina (kastílska a latinsko-americká) a švédčina.

E-knihy

Dokumenty možno konvertovať do formátov EPUB a Mobi Pocket (Amazon Kindle). Formát EPUB je možné konvertovať na Mobi Pocket a naopak. Pre slabozrakých používateľov je možné zväčšiť výšku riadku textu, aby sa dalo ľahšie zväčšovať písmo v bežných elektronických čítačkách. Robobrace umožňuje aj konverziu textov do formátu EPUB3 vrátane kníh s matematickým obsahom a kníh s multimediálnym obsahom.

Prístupnosť

Bežne neprístupné dokumenty, ako sú grafické súbory s príponami GIF, TIFF, JPG, BMP, PCX, DCX, J2K, JP2, JPX, DJV, rovnako ako všetky druhy PDF súborov sa dajú konvertovať do prístupnejších formátov vrátane tagovaných PDF, DOC, DOCX, Word XML, XLS, XLSX, CSV, TEXT, RTF a HTML. Služba ďalej podporuje konverziu dokumentov Microsoft Office na tagované PDF súbory a prezentácie v PowerPointe na rtf súbory a web-projekty.

Braillovo písmo

Prepis dokumentov do skratkopisného a literárneho Braillovho písma v súlade s braillovskými kódmi pre britskú, americkú a unifikovanú angličtinu, bulharčinu, češtinu, dánčinu, francúzštinu, nemčinu, maďarčinu, islandčinu, taliančinu, nórčinu, portugalsčinu, rumunčinu, slovenčinu a španielčinu. Dokumenty je možné ďalej formátovať a stránkovať a následne ich dodať ako súbory pripravené na tlač v rôznych digitálnych braillovských formátoch.

Pridajte sa k Robobracille

V prípade záujmu o partnerstvo v projekte RoboBraille alebo ak máte návrhy, nejasnosti, alebo otázky týkajúce sa služby, kontaktujte tím RoboBraille na adrese contact@robobraille.org.

Viac kontaktov a podrobné informácie sú dostupné na adrese www.robobraille.org

Kontakt

RoboBraille Outreach

Sensus ApS

Københavnsvej 27, 2

DK-3400 Hillerød

www.sensus.dk

Microsoft, Windows, a Windows Word sú ochranné známky spoločnosti Microsoft v Spojených štátoch amerických a ďalších krajinách. Kindle je ochranná známka spoločnosti Amazon.com, Inc. a jej pridružených spoločností. RoboBraille je registrovaná známka spoločnosti Sensus ApS v Dánsku a ďalších krajinách.

Pozvánka na pracovné stretnutie

Kto?

Zástupcovia inštitúcií, ktorí majú záujem prispieť k technickým riešeniam a lokalizácii projektu RoboBraille na Slovensku.

Kedy?

18. 4. 2017 (utorok) od 11.00 do 15.00 h. vrátane obeda (hradí organizátor)

Kde?

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Sekulská 1, 842 50 Bratislava

Program:

TTS:

Diskusia k existujúcim hlasovým výstupom a k preferovanému hlasovému výstupu, ktorý bude RoboBraille využívať pri prevode textu na reč v slovenčine (praktické i finančné aspekty).

Braille:

Diskusia k Braillovmu písmu a k na Slovensku používanému kódu. Možnosti adaptácie a integrácie braillovského kódu v rámci systému RoboBraille.

Preklad webovej stránky RoboBraille do slovenčiny:

Diskusia k prekladu webovej stránky RoboBraille (potrebné sú aj technické znalosti). Počas pracovného stretnutia budú partneri oslovení v súvislosti s možnosťou následného zapojenia sa do prekladov.

Harmonogram:

Na stretnutí odznie prezentácia plánu ďalších aktivít na nasledujúcich 6 mesiacov.

Účasť individuálnych záujemcov je podmienená schopnosťou aktívne spolupracovať na slovenskej lokalizácii a dobrou znalosťou anglického jazyka – pracovné stretnutie bude prebiehať v angličtine.

Nahlasovanie

V prípade záujmu o účasť na pracovnom stretnutí k projektu RoboBraille prosíme najneskôr do 7. 4. 2017 o nahlásenie nasledujúcich údajov:

Meno, priezvisko, inštitúcia, špecifické požiadavky na stravu (vegetariánska, bezlepková a pod.).

Uvedené informácie nahláste prostredníctvom e-mailu Tímei Hókovej na adresu hokova@unss.sk. Informácie môžete poslať i priamo v tele e-mailu.

Poznámka: Organizátor hradí účastníkom obed.

Kontaktné osoby:

Tímea Hóková, kontaktná osoba v SR – hokova@unss.sk, 0911 469 652

Tanja Stevns, koordinátorka projektu RoboBraille – tanja@sensus.dk

Tímea Hóková

Workshopy o IKT pre zrakovo postihnutých v Stredisku Teiresiás v Brne

Počas víkendu 13. a 14. mája 2017 organizuje Stredisko Teiresiás Masarykovej univerzity vo svojich priestoroch na Komenského nám. 2 v Brne už piatu sériu workshopov venovaných špeciálnym informačným a komunikačným technológiám pre užívateľov so zrakovým postihnutím. V ponuke je opäť možnosť vyskúšať si veci, ktoré sú na českom trhu nové, do programu sú zaradené aj témy, o ktoré účastníci v minulosti prejavili záujem.

Vďaka štedrej finančnej podpore hlavného partnera akcie, spoločnosti Deloitte Advisory, s. r. o., môže organizátor pokryť všetky nevyhnutné režijné náklady a usporiadať požadovaný dvojdňový variant. Workshopy tak môžu trvať dlhšie a v témach sa dá ponoriť do väčšej hĺbky. Nezanedbateľnou výhodou je v tejto súvislosti aj nulový účastnícky poplatok za oba dni.

Ponuka workshopov

Sobota

1. Testovanie prístupnosti aplikácií pre Android v praxi – Michal Rada, Dagmar Hornyčová
2. Haptické.mapy.cz – Petr Červenka (Masarykova univerzita), Radek Seifert (ČVUT Praha)
3. Teória digitálneho audia – Roman Kabelka (Master Internet)
4. Nakupovanie prostredníctvom mobilných aplikácií a možnosti platieb prístupných v iOS – Lukáš Otáhal, Cecílie Novotná
5. Prezentácia hovoriacej televízie s Android TV – Jan Pokorný, Martin Baláž (TyfloCentrum Brno, o. p. s.)
6. Úvod do práce s Wordom a JAWS – Michal Jelínek
7. Prečo (ne)používate Linux? – Bohdan Milar, Milan Zamazal (Red Hat)

Nedeľa

1. Sťahovanie kníh a filmov – Lukáš Otáhal, Cecílie Novotná
2. ZoomText 11 – využite naplno novinky, ktoré prináša – Jan Šnyrych
3. Haptické.mapy.cz – Petr Červenka (Masarykova univerzita), Radek Seifert (ČVUT Praha)

4. Pokročilá práca s Linuxom z hľadiska zrakovo postihnutého užívateľa – Martin Baláž, Jan Pokorný (TyfloCentrum Brno, o. p. s.)

5. JAWS a Braille – Michal Jelínek

Workshopy, ktoré sú už obsadené

- Ako na záchranu života bez zraku – Karel Giebisch (IT Gieb), Filip Maleňák (Medical Information Technologies, s. r. o.)
- Taxi trocha ináč – Karel Giebisch (IT Gieb), Ladislav Kubeček
- KNFB Reader – ako na čítanie tlačených textov s ozvučeným inteligentným mobilom – Jan Šnyrych (Odečítače.cz)
- Začíname s Macom – Karel Giebisch (IT Gieb), Ladislav Kubeček
- WordPress prakticky – Roman Kabelka (Master Internet)
- Nástroje G Suite: používam denne a môžete i vy – Michal Rada, Dagmar Hornychová

V sobotu ideme do šírky, v nedeľu do hĺbky

Model, ktorý bude v máji účastníkom ponúknutý, prejde určitou inováciou. V sobotu chce organizátor zachovať doterajšiu schému, teda približne hodinové workshopy pre 5 účastníkov, ktoré by sa podľa záujmu zopakovali až štyrikrát po sebe. Začne sa opäť okolo desiatej hodiny a skončí medzi tretou a štvrtou poobede. Aby sa viac posilnil spoločenský charakter akcie, na sobotňajší večer je naplánovaná spoločná večera. Pozvaní na ňu budú, samozrejme, i všetci lektori, takže pokiaľ sa účastníci budú chcieť o niektorej z tém neformálne porozprávať nad šálkou či pohárikom niečoho dobrého, iste na to bude príležitosť.

V nedeľu sú na programe dlhšie workshopy: buď dvojhodinové (tie by sa zopakovali dvakrát po sebe), alebo štvorhodinové. Počet účastníkov v jednom behu workshopu sa opäť bude pohybovať okolo piatich.

Časový harmonogram akcie

Sobota

9.30 začiatok akcie, občerstvenie pre účastníkov

10.00 oficiálne otvorenie, organizačné pokyny

10.30 – 11.20 prvý beh workshopov

11.30 – 12.20 druhý beh workshopov

12.30 – 13.30 obed (bude zabezpečený v priestoroch Strediska Teiresiás)

13.30 – 14.20 tretí beh workshopov

14.30 – 15.20 štvrtý beh workshopov

15.30 ukončenie sobotňajšieho programu

od 18.30 spoločná večera

Nedeľa

8.30 raňajky pre účastníkov v priestoroch Strediska Teiresiás

9.00 oficiálne otvorenie druhého dňa, organizačné pokyny

9.30 – 11.30 prvý beh workshopov

11.30 – 12.30 obed (bude zabezpečený v priestoroch Strediska Teiresiás)

12.30 – 14.30 druhý beh workshopov

14.30 oficiálne ukončenie akcie

Ponuka partnerov akcie

Pracovníci spoločnosti TurboConsult, s. r. o., ktorá vyvíja a prevádzkuje portál FriendlyVox, ponúkajú záujemcom možnosť využiť konzultácie k tomuto portálu a sprevádzkovanie FriendlyVoxu na vlastnom prinesenom zariadení. Na túto konzultáciu je potrebné prihlásiť sa vopred.

Vďaka ústretovosti firmy GALOP, s. r. o., si budú môcť záujemcovia nechať bezplatne zhotoviť niekoľko mapových listov z portálu Haptické mapy pre svoju osobnú potrebu.

Organizačné pokyny

Miesto konania: Stredisko Teiresiás, Komenského nám. 2, Brno

Hlavný partner: Deloitte Advisory, s. r. o.

Občerstvenie: pre účastníkov bude zabezpečené počas soboty i nedele vrátane obedov a sobotňajšia spoločná večera

Viac informácií nájdete na blogu www.poslepu.cz, kde sú uvedené anotácie workshopov a spôsob, ako sa na ne možno zaregistrovať.

Kontakt na organizátorov

Radek: 604 462 448, pavlicek@Teiresiás.muni.cz

Pepa: 774 715 110, konecny@tyflocentrumbrno.cz

Podľa blogu www.poslepu.cz preložil a upravil Josef Zbranek

Ponuka pobytu v Chorvátsku

Po vlaňajšom úspechu pripravila Krajská rada ÚNSS Nitra v spolupráci s CK Autentic pre členov ÚNSS a ich rodiny pobyt v chorvátskej Crikvenici v hoteli Villa Niko, ktorý sa uskutoční od 1. do 10. septembra 2017. V cene pobytu (280 € na osobu) je zahrnutá doprava tam i späť, ubytovanie, polpenzia, pobytový poplatok, 1x masáž/pobyt, chorvátsky večer s hudbou, uvítací drink. Hotel sa nachádza 10 m od kamennej a takmer súkromnej pláže. Zúčastniť sa môžu aj vodiace psy. Počas celého pobytu bude prítomná slovenská delegátka pani Sitárová, ktorá má k rekreantom naozaj nadštandardný prístup.

Ubytovanie: K dispozícii máme 40 miest (2– a 3–lôžkové izby). Do izieb vedú schody, preto pobyt nie je vhodný pre ľudí s pohybovým obmedzením. Využiť je možné kuchynku s chladničkou, v klubovni je TV (slovenské stanice) a wi-fi. Terasy pri izbách a klubovni poskytujú príjemné prostredie na posedenie.

Doprava: do klimatizovaného autobusu sa bude nastupovať v mestách Levice, Nitra, Trnava (sídlo CK) a Bratislava. Odchod je v piatok 1. septembra vo večerných hodinách (čas bude účastníkom upresnený). Príchod do Crikvenice je plánovaný v sobotu okolo 9. hodiny. Pri návrate pocestujeme rovnakou trasou – z Crikvenice vyrazíme v sobotu 9. septembra vo večerných hodinách, príchod na Slovensko je plánovaný v nedeľu ráno.

Stravovanie: polpenzia – raňajky (formou bufetových stolov) a večere (polievka a výber z 3 jedál). Prvým podaným jedlom bude večera v sobotu 1. septembra, strava končí raňajkami v sobotu 9. septembra. Nakoľko budeme odchádzať až večer, v posledný deň zabezpečíme obed, ktorý bude uhradený z ušetrených peňazí za benefit „osoby zdarma“, platiť za pobyt budeme totiž všetci rovnako.

Ako sa prihlásiť: Najneskôr do 30. apríla 2017 u sekretárky KR ÚNSS Nitra pani Olgy Držíkovej na tel. čísle 0911 328 922, e-mail olga.drzik@gmail.com. P. Držíková následne zašle záujemcom prihlášky

na požadovaný počet osôb. Do vyššie uvedeného termínu je treba uhradiť zálohu vo výške 100 € na osobu, zvyšných

180 € budú účastníci doplňať v auguste. K celkovej cene pobytu treba prirátat' ešte náklady na poistenie, ktoré ale nie je povinné (vlni to bolo 16 € na osobu).

KR ÚNSS Nitra

Účastníci vlnajšieho pobytu

ZŠI Svrčia pozýva

Podaktorým z vás som svojho času sľúbila, že keď budem vedieť bližšie info, posuniem vám ho, iným ho posielam, aby ho mohli podať ďalej pre členov svojich ZO-čiek. Na ZŠ Svrčia chodilo množstvo našich členov/klientov, preto bude dobré, ak túto pozvánku posuniete čo najväčšiemu počtu ľudí zo svojho okolia.

Deň otvorených dverí na Spojenej základnej škole pre nevidiacich a slabozrakých na Svrčej ul. v Bratislave sa bude konať 26. mája 2017 medzi 9.00 a 17.00. Vítaní budú všetci absolventi.

Eka Balašková

Vrátila sa kvalitná posila

Od marca začal na Úrade ÚNSS opäť pracovať pán Stanislav Sokol, zatiaľ len na minimálny úväzok, čo by sa však od mája t. r. malo zmeniť. Na rozdiel od minulosti pracuje v oddelení CETIS so širším záberom na prezentáciu ÚNSS.

Důhovka

Vyhlasenie Braillovskej olympiády 2017

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vyhlasuje Braillovskú olympiádu, súťaž, ktorej poslaním je propagácia Braillovho písma ako nástroja gramotnosti nevidiacich ľudí a podpora jeho výučby. Olympiády sa môže zúčastniť každý občan SR so zrakovým postihnutím bez ohľadu na vek, ktorý má schopnosť čítať Braillovo písmo hmatom a písať na mechanickom písacom stroji pre nevidiacich.

Braillovská olympiáda nadväzuje na celoštátnu Súťaž v čítaní a písaní Braillovho písma, ktorú ÚNSS organizovala v rokoch 1992 – 2015. Cieľom inovácie súťaže je zvýšiť záujem nevidiacich ľudí o Braillovo písmo a súťaženie. Dochádza k úprave hodnotenia tradičných disciplín a zavedeniu nových, kreatívnych.

Súťažné disciplíny

1. Čítanie Braillovho písma – I. a II. kategória
2. Písanie Braillovho písma na mechanickom písacom stroji pre nevidiacich
3. Korektúra braillovskeho textu
4. Lekáreň

Čítanie Braillovho písma

Súťaží sa v dvoch kategóriách: v I. kategórii súťažia zrakovo postihnutí, ktorí sa naučili Braillovo písmo na prvom stupni ZŠ, v II. kategórii tí, ktorí sa ho naučili na 2. stupni ZŠ a v dospelosti. Hodnotí sa počet správne prečítaných slov za 2 minúty.

Písanie Braillovho písma na mechanickom písacom stroji pre nevidiacich

Súťaž prebieha bez rozdielu kategórií. Hodnotí sa počet správnych úderov za 3 minúty. Každý súťažiaci si môže priniesť vlastný stroj, ktorý umožňuje zápis na klasickom formáte braillovskeho papiera 25x30 cm.

Korektúra braillovskeho textu

Súťaž takisto prebieha bez rozdielu kategórií. Úlohou súťažiaceho je identifikovať a zapísať všetky chyby v súťažnom texte. Prvým hodnotiacim kritériom je správne vyriešenie úlohy, druhým dosiahnutý čas.

Lekáreň

Ani tu nie sú účastníci rozdelení do kategórií. Úlohou súťažiaciho je správne identifikovať a zapísať odlišnosti medzi zoznamom liekov v Braillovom písme a balíčkom so škatuľkami od liekov označených Braillovým písmom. Prvým hodnotiacim kritériom je správne vyriešenie úlohy, druhým dosiahnutý čas.

Podrobne sú disciplíny opísané v propozíciách Braillovskej olympiády na www.unss.sk.

Kvalifikačné kolá a finále

Braillovska olympiáda prebieha v dvoch kolách. V mesiacoch máj a jún sa uskutočnia 4 kvalifikačné kolá. Každý súťažiaci sa môže zúčastniť na jednom z nich podľa vlastného výberu bez ohľadu na miesto trvalého či prechodného bydliska.

Do celoštátneho finále, ktoré sa uskutoční na jeseň v Bratislave, postupuje 6 najúspešnejších súťažiacich v každej disciplíne v celkovom poradí bez ohľadu na umiestnenie v kvalifikačnom kole. Organizátor finále má právo prizvať ďalších účastníkov kvalifikačných kôl s najlepšimi výsledkami vrátane účastníkov finále, ktorí sa doň kvalifikovali v iných disciplínach.

Miesta a termíny

Banská Bystrica, piatok 12. máj 2017 10.00 hod.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča, Jilemnického 48

Koordinátor: Alexandra Muranská

Kontakty: 0908 967 361, unss.bystrica@unss.sk

Nitra, sobota 20. máj 2017 10.00 hod.

Krajské stredisko ÚNSS, Nedbalova 17

Koordinátor: Josef Zbranek

Kontakty: 0905 719 354, zbranek@unss.sk

Košice, sobota 10. jún 2017 9.00 hod.

Krajské stredisko ÚNSS, Park obrancov mieru 1

Koordinátor: Lenka Kulíková

Kontakt: 0911 490 645, kulikova@unss.sk

Martin, piatok 23. jún 2017 10.00 hod.

Oblastné stredisko sociálnej rehabilitácie ÚNSS, B. Bullu 13

Koordinátor: Ľudmila Kubašová

Kontakt: 0910 310 209, lkubasova2@gmail.com

Prihlášky na kvalifikačné kolá je možné zasielať on-line priamo z www.unss.sk, ak uprednostňujete poslať prihlášku poštou, môžete si ju z webu stiahnuť a vytlačiť (adresy kvalifikačných kôl sú uvedené priamo na prihláškach). Záujemcovia o účasť, ktorí nemajú možnosť komunikovať elektronicky, sa môžu obrátiť o pomoc na pracoviská ÚNSS (krajské strediská a krajské rady), alebo telefonicky kontaktovať hlavného koordinátora Braillovskej olympiády, ktorým je Josef Zbranek, na čísle 0903 719 354.

Uzávierky prihlášok

Banská Bystrica – 8. máj 2017

Nitra – 15. máj 2017

Košice – 5. jún 2017

Martin – 19. máj 2017

Na webe ÚNSS budú uverejnené aj popisy trás, otázky súvisiace s miestom konania alebo časovým plánom kvalifikačného kola adresujte, prosím, jednotlivým koordinátorom na uvedené kontakty.

Tešíme sa na stretnutie s milovníkmi Braillovho písma.

Partnerom Braillovskej olympiády je spoločnosť NOVARTIS

Akcia sa koná s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Úrad ÚNSS

Bodka k bodke alebo Vyhlásenie Súťaže braillovských esejí 2017

Európska únia nevidiacich v spolupráci so spoločnosťou Onkyo Corporation a Braille Mainichi vyhlasuje 11. ročník Súťaže braillovských esejí. Jej cieľom je propagovať dôležitú úlohu Braillovo písma pri prístupe nevidiacich k informáciám a pri ich sociálnej inklúzii. Svoju predstavivosť a kreativitu môžete využiť naplno aj pri výbere formy– nemusí ísť len o rozprávanie životného príbehu, napísať môžete i list, báseň či interview...

Témy Súťaže braillovských esejí 2017

- Úloha Braillovo písma v podpore ľudí so zrakovým postihnutím pri zúčastňovaní sa na politickom, ekonomickom, kultúrnom, sociálnom a rodinnom živote
- Braillovo písmo v ére technického rozvoja, jeho využívanie v každom veku človeka
- Braille a hlasovanie vo voľbách
- Život s Braillovým písmom– pri tejto téme sa môžu prejavíť napríklad učitelia, prepisovatelia, všetci tí, ktorí akýmkoľvek spôsobom Braillovo písmo používajú alebo ho ešte len chcú používať (môžete priniesť vecný popis potenciálnej inovácie či nápady na spropagovanie Braillovo písma v celej Európe)
- Zábavné príbehy s Braillovým písmom
- Budúcnosť Braillovo písma
- Aké výhody a aké nevýhody má Braillovo písmo v porovnaní s využívaním hlasového výstupu, načítaných kníh či dokumentov
- Braillovo písmo a hudba
- Braillovo písmo a prístup k cestovnému ruchu

Podmienky účasti

Zúčastniť sa môžu všetci používatelia Braillovo písma vrátane vidiacich osôb bez ohľadu na ich vek. Každý súťažiaci môže prihlásiť len jednu esež. Táto má byť v digitálnom formáte, ideálne s príponou doc, docx alebo rtf. Esež napíšete v slovenčine, tých, ktoré postúpia do európskeho kola, zabezpečíme preklad do angličtiny. Ak však autor ovláda angličtinu, uvítame aj jeho vlastný preklad. rozsah eseže v slovenskom jazyku je

1000 slov (s toleranciou +/- 100 slov). V hlavičke eseje (nad nadpisom) je nutné uviesť meno, priezvisko, pohlavie, vek autora, jeho krajinu, počet slov v slovenčine a jednu z vyhlásených tém, v rámci ktorej svoju esej prihlasujete. Autor prihlásením svojej eseje súhlasí s postúpením autorských práv výlučne pre Európsku úniu nevidiacich, ktorá následne môže práva postúpiť ďalej.

Na víťazov európskeho kola súťaže čaká finančná odmena vo výške 2 000, 1 000 alebo 500 amerických dolárov.

Svoju esej nám môžete zaslať najneskôr do 10. mája 2017 e-mailom na [blaskova\(zavináč\)unss.sk](mailto:blaskova(zavináč)unss.sk) alebo poštou na adresu: Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Sekulská 1, 842 50 Bratislava. Z doručených esejí vyberie ÚNSS maximálne päť, ktoré preložené do angličtiny zašle organizátorovi súťaže. Výsledky by mali byť známe krátko po 30. septembri 2017.

Tešíme sa na vaše príspevky

Farby Brazílie môžu v Banskej Bystrici obdivovať aj nevidiaci

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici a ART GALÉRIA Schürger v Tvrdošíne vás všetkých srdečne pozývajú na výstavu Adelia Sarra Farby Brazílie aj pre nevidiacich – Umenie pre všetkých. Rozhodne odporúčam uchovať si v pamäti dôležité údaje: ŠVK, Galéria v podkroví (kde sa budete môcť obrazmi pokochať), 14. apríl (dátum, dokedy to musíte stihnúť) a fakt, že peňaženku si brať nemusíte (vstup na výstavu je bezplatný).

Niekoľko diel Adelia Sarra bolo vystavovaných v Poprade počas 8. zjazdu ÚNSS. Pre tých z vás, ktorí ste to nestihli, alebo ste neboli účastníkmi ani zjazdu, ani konferencie o sprístupňovaní kultúry som tu naukladala pár slov, aby ste vedeli, čo vás v galérii čaká.

Adelio Sarro pracuje s výrazne štruktúrovaným a členeným povrchom, do ktorého dokonca zapracúva odkazy v Braillovom písme. Najužitočnejšie je najprv si poriadne prezrieť pravú stranu každého jeho obrazu, pretože tá ponúka „legendu“ – vzorku povrchu a vysvetlivku v Braillovom písme. Takto sa dozviete napríklad to, akým reliéfom sú zobrazené vlasy, sukňa, nohavice, tráva, mesiac, gitara, ktorý z nich prináleží jednotlivým farbám a pod. Obrazy sú doplnené zmenšenou verziou diela a jeho textovou charakteristikou čitateľnou nielen pre

našich vidiacich sprievodcov, ale aj pre nás v bodovom písme. Odhalíte typický juhoamerický kolorit, pestré farby, vážne, melancholicky zasnené tváre hlavných postáv, nadmerné rozmery ich ramien a rúk, nôh a chodidiel, ktoré symbolizujú jednoduchých ľudí nerozlučne spojených s manuálnou prácou. Veľmi častou odozvou sú pozitívne emócie, a to aj vďaka vždy prítomným zvieratám, kvetinám alebo hudobným nástrojom.

Sarro sa svojím špecifickým štýlom a technikou maľovania preslávil po celom svete (okrem Afriky vystavoval na všetkých kontinentoch). Kolekcia jeho 34 malieb pod názvom Čaro, sila a farby Brazílie bola prvýkrát kompletne vystavená v roku 2007 v Múzeu moderného umenia v Moskve a v Petrohrade. V máji 2010 bola za prítomnosti umelca sprístupnená výstava šiestich obrazov z tejto kolekcie a ďalších 30 diel v Pálffyho paláci v Bratislave, v roku 2012 boli Sarrove obrazy vystavené v Löfflerovej galérii v Košiciach. Tak si nenechajte ujsť príležitosť a do 14. apríla si urobte výlet za umením do Banskej Bystrice.

Dušana Blašková

Z Levoče do Rožňavy

Taká je púť výstavy kresleného humoru Videnie nevidenia – i videnia. V SKN M. Hrebendu bola inštalovaná od marca 2016, od 15. marca do 13. apríla 2017 si môžete veselé obrázky uznávaných európskych karikaturistov a ich reliéfne kópie prezrieť v priestoroch Gemerskej knižnice Pavla Dobšinského na Lipovej 3 v Rožňave. Vstup je voľný. Všetci ste srdečne vítaní!

Tmavomodrý festival

27. – 30. 4. 2017, Divadlo na Orlí, Sála Břetislava Bakalu)

Tak, kam se poděl můj doposud dokonalý zrak? Na všem leží neproniknutelně modrý mrak. Tmavomodrý mrak.

Tmavomodrý festival je nazvaný podľa piesne Jaroslava Ježka a V + W. Patrí deťom a mládeži, ktoré sa namiesto zraku nechávajú viesť hudbou. Festival s 28-ročnou tradíciou rúca neviditeľnú bariéru medzi vidiacimi a zrakovo postihnutými. Umožňuje nahliadnuť k tým, ktorí sa nemôžu spoľahnúť na svoj zrak. Pomáha prekonať zaužívané predstavy, odstrániť strach a prebudiť záujem o svet, na ktorom leží mrak. Tmavomodrý mrak.

Program festivalu

3. – 30. 4. 2017

Tmavomodrá výstava – výrobky klientov terapeutickej dielne HapAtelierhr, Knižnica Jiřího Mahena v Brne

štvrtok 27. 4. 2017

13.00 – 17.00 Tmavomodrý deň – zážitková akcia pre verejnosť pripravovaná Tyflocentrom Brno, Moravské nám. (Jošt)

19.00 Beseda terapia tmou, Sála B. Bakalu (vstup voľný)

Piatok 28. 4. 2017

15.00 – 19.00 26. ročník Výstavy kompenzačných pomôcok, foyer Sály B. Bakalu (TCB)

15.00 – 19.00 Predajná výstava výrobkov Dielne HapAteliér, Sála B. Bakalu (vstup voľný)

18.30 Oficiálne otvorenie festivalu, Sála B. Bakalu (vstup voľný)

18.45 hostia festivalu - zbor Dzeci Papy z Poznane

19.00 Jazz Trio so Simonou Barazzi

Sobota 29. 4. 2017

12.00 – 17.00 19. ročník prezentácie škôl výcviku vodiacich psov, vonkajšie priestranstvo pred Divadlom na Orlí (TCB)

13.00 – 18.00 Verejné hudobné prehliadky vystúpení účastníkov festivalu so špeciálnym hosťom Zuzanou Gamboa, Divadlo na Orlí (vstup voľný)

19.00 Ukončenie festivalu– benefičný koncert Zuzany Gamboa a Swing band Brno, Divadlo na Orlí (vstupné 200/150,- Kč)

Usporiadateľ

Turistické informační centrum města Brna, příspěvková organizace, Radnická 2–10, 658 78 Brno, Česká republika

e-mail: tic@ticbrno.cz

web: www.ticbrno.cz

TyfloCentrum Brno, o. p. s., Chaloupkova 3, 612 00 Brno, Česká republika

e-mail: vedeni@centrumpronevidome.cz

web: www.centrumpronevidome.cz

Podľa blogu www.poslepu.cz preložil a upravil Josef Zbranek

Memonik

Na začiatku bolo semestrálne zadanie vytvoriť hračku, podrobné skúmanie trhu a zistenie, že je tam toho od výmyslu sveta. A tak si študentka priemyselneho dizajnu na VŠVU v Bratislave Nikoleta Györe Čeligová povedala, že by bolo načas vytvoriť niečo nielen zábavné, ale aj edukačné a zaujímavé. A keďže ju to Ťahalo k sociálnemu dizajnu, zašla do internátnej školy pre deti so zrakovým postihnutím vyzvedieť čo a ako. A tam? Dostala mierny šok – hračiek pre našincov bolo žalostne málo, sem-tam niečo učiteľky prispôbili, sem-tam improvizovali s plastelínou, šošovicou, cestovinami a všeličím možným i nemožným. „Keď som sa detí pýtala, akú hru by chceli, jedno dievča vykričlo „pexeso“. Bolo pre mňa výzvou urobiť hru založenú pôvodne iba na grafike tak, aby bola prístupná aj nevidiacim a slabozrakým deťom,“ spomína si Nikoleta na prvý impulz.

A tak sa zrodil Memonik. Hraciu plochu tvorí jednoduchá mriežka, do ktorej sa vkladajú jednotlivé hracie dieliky pexesa. Ich povrch, to je 18 rôznych materiálov, s ktorými sa denne stretáva každý z nás: korok, silikón, froté, plyš, koberec, drevo, šmirgel' a pod. Ale nedá mi nevyklebetiť, že jeden nevinne sa tváriaci dielik úplne prvého návrhu skrýval aj strúhadlo na mrkvu. Tupé, samozrejme, ale predsa. Dnes by ste ho už hľadali márne. Dôvodom jeho vyradenia ale neboli o prstík kratšie deti, ale nápad napísať dva granty a pokúsiť sa spustiť výrobu vo väčšom a z toho vyplývajúca nutnosť niektoré materiály nahradiť. Vyšlo to a Memonik tím sa rozrástol o Juraja Podroužka, Petra Brtáňa a Filipa Györehu, ktorí sa v uplynulom roku pustili do masívnej propagácie.

Do 24. júna 2016 sa dala hra kúpiť v predpredaji v rámci tzv. crowdfundingovej kampane pod názvom Memonik – ja a ty. Ľudia tak mali možnosť jeden kus si uchmatnúť pre seba a ten druhý darovať ktorejkoľvek inštitúcii zo zoznamu, ktorý sme pripravili po dohode s jednotlivými krajskými strediskami my v ÚNSS.

Memonik tak dostali:

- ZŠ Gemerská 2, Košice
- MŠ Primulka, Bánovce nad Bebravou
- Oddelenie pre nevidiacich Knižnice Juraja Fándlyho, Trnava
- Centrum včasnej intervencie, Žilina
- Sina Nitra, n.o.
- MŠ 1. mája, Zvolen
- Súkromná ŠMŠ Očko, Banská Bystrica
- Centrum včasnej intervencie, Prešov
- Centrum včasnej intervencie, Bratislava

Pred Vianocami sa podarilo dokončiť výrobu novej edície a od Nadácie Volkswagen, ktorá sa stala partnerom, dostala niekoľko kusov aj ÚNSS, a to s požiadavkou rozdeliť ich do rodín s dieťaťom so zrakovým postihnutím. V Bratislavskom kraji zostal jeden Memonik na KS, v Košickom kraji sme obdarovali 2 rodiny, v Bratislavskom, Prešovskom a v Banskobystrickom po jednej. Centrum rannej starostlivosti, n.o., prerozdělilo ďalšie 2 ks do rodín, s ktorými pracujú.

Dnes v balení nájdete aj škrabošky (aby boli sily vyrovnané a nikto nenakúkal), ďalšie pexeso s ilustráciami z rozprávky Mimi a Líza a hru Čierny Peter. V budúcnosti tam bude suchnutý aj návod v Braillovom písme – tvorcovia Memoniku sa obrátili na ÚNSS a v týchto dňoch doladujeme detaily.

V stredisku SINA Nitra, n.o., si hru tamojší nevidiaci vyskúšali v rámci pravidelných stretnutí s Qardom. Ich pocity vyjadril Josef Zbranek týmito slovami: „Je obdivuhodné, ako sa tvorcovia vyhrali s rôznymi druhmi povrchov. Aj technologické spracovanie je vynikajúce a hra môže ponúknuť aj iné možnosti využitia, napr. pri hmatových tréningoch. Na druhej strane treba priznať, že ide už o niekoľký pokus o vytvorenie pexesa pre nevidiacich. V tejto hre hrá hlavnú úlohu pamäť, obrázkové Symboly sa ale do ľudského podvedomia ukladajú jednoduchšie ako abstraktné mriežky alebo povrch karty z korku či gummy.

Memonik si môžete kúpiť on-line na stránke www.memonik.sk, v sieti viacerých hračkárstiev a kníhkupectiev a v predajniach Tyflocompu, s. r. o.

Nikoleta Györe Čeligová dostala v roku 2015 za produkty pre nevidiacich 3 Národné ceny za dizajn – 2 za Memonik, 1 za tehotenský a ovulačný test pre nevidiace ženy SHE. V Česku získala spoločenská hra Memonik cenu Talent dizajnu a SHE Národnú cenu za dizajn.

Dušana Blašková

Hrebenda putujúci k dnešku

Streda 29. 3. 2017, SKN

Otvorenie, František Hasaj

Matej Hrebenda a knižnica, Daniela Bonková

Hrebenda s dobrodincami, o dobrodincoch, oni s ním a o ňom, Martin Pliešovský, Mestské kultúrne stredisko, Hnúšťa

Hrebendove dni – rekapitulácia súťaže zrakovo postihnutých recitátorov a autorov, Ľudmila Hrehorčáková

História písaná zvukom alebo Matej Hrebenda v rozhlasovom archíve, Michal Herceg, RTVS

Umelecké slovo: Peter Koenig

Hudobný hosť: Michal Smetanka

Tak. Toľko zvestuje bielo-biela braillovska pozvánka. Z konferencie sa nechystá žiaden zborník, takže využijúc svoju prítomnosť, prinášam vám niekoľko postrehov o tom, čo sa v prítomnosti asi štyridsiatky hostí prevažne z oblasti knižnej kultúry dialo.

Postreh prvý: Vedeli ste, že po Matejovi Hrebendovi je toho pomenovaného vlastne celkom dost'?

Hrebendova kapsa (súťaž literátov zo ZŠ a SŠ), naša celoslovenská prehliadka recitátorov a literárnych tvorcov, Cena Mateja Hrebandu, ktorú za výrazný podiel na vytváraní dobrých vzťahov medzi Čechmi a Slováckmi udeľuje OZ Obec Slovákov v ČR, v názve ho má gymnázium v Hnúšti, knižnica v Rimavskej Sobote, SKN, jej Izba Mateja Hrebandu. A viac mi nie je známe. Vám je známe, že na stránke knižnice sa môžete preklikať až k virtuálnej, ale hlavne ozvučenej prehliadke tejto komôrky,

vlastne dvoch? Nájdate tam Hrebendovu biografiu, informácie o jeho stretnutiach s osobnosťami 19. stor., o daroch vzdelávacím inštitúciám a Matici slovenskej, o jeho cestách, jeho tvorbe, dokumentáciu DMH, dozviete sa o jeho pamätníku, Zachovanej časti pivnice z jeho pôvodného domu, o makete jeho chalupy, ktorú v roku 1965 vyrobil miestny tesár p. Bálint a daroval ju Gemersko malohontskému múzeu v Rimavskej Sobote, ale aj o symbolickom hrobe v Hačave. No, všeličo.

Postreh druhý: Vedeli ste, že práve na počesť Mateja Hrebendu je marec mesiacom knihy?

Jednoduché – narodeniny aj „úmrtniny“ má v marci. Ale vedeli ste, že pri stom výročí jeho smrti (v roku 1980) sa mu dostalo cti stať sa dokonca jubilantom UNESCO?

Postreh tretí: Vedeli ste, aké to bolo chlapča, že bol dvakrát ženatý a mal dve deti?

Nič viac vám neprezradím. Popri naozaj veľmi pestrej žánrovej škále „hrebendovských“ mediálnych príspevkov si to môžete prečítať. Tým mladším z vás odporúčam siahnuť po beletrizovanom životopise od Ľuda Zúbka V službách Mateja Hrebendu, starším po románe Vincenta Šikulu Matej (v SKN), tým, ktorým trocha archaizmu neprekáža aj po vlastnom Hrebendovom životopise (v Zlatom fonde Sme), tí literárno-vedne založení si prídu na svoje v množstve štúdií, kapitolách publikácií (napr. Štefana Pasiara) či v monografii Matej Hrebenda a počiatky knižničnej kultúry na Slovensku.

Postreh štvrtý: Vedeli ste, že vlani jeden antikvár z Martina vykonal Púť Mateja Hrebendu?

Jánovi Cígerovi sa Matej Hrebenda „zadrapil“ do srdca už v mladosti. A keďže zistil, že zákazníci o tomto „pešiakovi myšlienok“, „tatranskom Homérovi“, „symbole slovenskej sily a zdravia“ či „otcovi všetkých bibliotekárov“, ako Hrebendu častovali, nevedia takmer nič, rozhodol sa v jednoduchom odevu s vozíkom plnom kníh prejsť pešky Približne 160 km. Kráčal pod obce Lipovec pri Martine, rodiska Hrebendovej matky, až do Rimavskej Píly, kde sa narodil Matej, a počas svojej púte rozprával ľuďom o jednom nenápadnom slepom synovi Tatier, ktorý s nošou plnou svetla putoval všade tam, kde ho bolo treba ako soľ.

A čo vy? Máte nejaké „vedeli ste“, ktorými by sme si mohli doplniť mozaiku o Matejovi Hrebendovi? Sem s nimi!

Dušana Blašková

DÚHA

DÚHA – Sociálny časopis pre nevidiacich a slabozrakých občanov

DÚHOVKA – kultúrna príloha časopisu Dúha

Periodicita: dvojmesačník

Vydavateľ: Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Sekulská 1, 842
50 Bratislava

IČO: 00683876

ISSN 1339-1755

Redakcia časopisu Dúha a kultúrnej prílohy Dúhovka: Dušana Blašková,
Josef Zbranek, Halka Tytykalová, Ivana Potočňáková duha@unss.sk.

Grafika a tlač: Starion, s. r. o.

Registrácia: Ministerstvo kultúry SR, EV 4496/11

Príspevky posielajte písomne na adresu Úradu ÚNSS, Sekulská 1, 842
50 Bratislava alebo e-mailom na: duha@unss.sk.

Uzávierka nasledujúceho čísla: 30. 05. 2017